

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/150/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814203816
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Kočišová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7814203816.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci navrhovateľa: CD X., s.r.o., C. věžňů XXXX/XX, T. I., XXX XX C. 1, Q. republika, IČO: XXX XX XXX, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave 811 09, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: Jane U., nar. XX.X.XXXX, XXX XX M. XXX, o zaplatenie 77,- eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 12.12.2014, č.k. 5C/62/2014-28 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Uviedol, že navrhovateľ sa návrhom podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 domáhal zaplatenia zmenkovej sumy 77,- eur, zmenkového úroku 0,25% denne zo sumy 137,- eur od 15.4.2011 a sumy 77,- eur od 5.8.2011 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 137,- eur od 29.6.2011 a zo sumy 77,- eur od 5.8.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 1/3% zmenkovej sumy, teda 0,46 eur a trov konania. Poukázal na to, že ako indosatár je nadobúdateľ všetkých práv zo zmenky, ktorá bola vystavená 2.3.2010 na zmenkovú sumu 137,- eur, zmenkový úrok 0,25% denne od 15.4.2011. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, vystaviteľ nič nezaplatil. Žalobca predložil originál zmenky, na výzvu súdu, aby predložil zmluvu o úvere medzi jeho právnym predchodcom a odporcom uviedol, že poskytol dostatočné informácie o uplatnenej pohľadávke.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením so zmenkou z 2.3.2010, zmluvou o úvere uzavretou medzi predchodcom navrhovateľa a odporcom, spisom Okresného súdu Rožňava 12Er/1084/2012.

Z predloženej zmenky vyplýva, že je vystavená v Rožňave 2.3.2010 na zmenkovú sumu 137,- eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 15.4.2011, splatné C. s.r.o., H., „bez protestu“, na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia, na rube je uvedený: namiesto nás na rad CD X. s.r.o..

Zo zmluvy o úvere uzatvorenej 12.3.2010 vyplýva, že žalovanej bol poskytnutý úver 300,- eur, ktorý mal byť zaplatený zvýšený o poplatok 264,- eur. V zmluve nie sú uvedené úroky z úveru ani RPMN. V čl. 17 všeobecných podmienok je uvedené, že tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy. V čl. 17 je uvedená dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky, vyplývajúceho z úverovej zmluvy voči veriteľovi, vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia. Podľa dohody zmenkovú sumu vyplní remitent, najskôr v deň, keď sa podľa bodu 4 stane celý dlh splatný. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa, ku dňu vyplnenia zmenky, dátum začatia úročenia je deň, kedy sa stane splatný celý dlh.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a preto ju zamietol. Zistil, že žaloba spĺňa podmienky na konanie v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007. Predmetom konania je spor zo zmenky, v prvom rade posúdil platnosť zmenky z hľadiska formálnych náležitostí vyžadovaných zák. č. 191/1950 Zb..

Citoval príslušné ust. § 191/1950 Zb. a konštatoval, že predložená zmenka je vlastná zmenka, ktorá má uvedené dve možnosti zaplatenia, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. V zmenke sú dva údaje zročnosti, čo spôsobuje neurčitosť dohody o zročnosti v súlade s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Neurčitý údaj zročnosti je spôsobený zápismi údajov na zmenke a to „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia.“ Jedná sa o neurčitý údaj zročnosti, resp. o zročnosť postúpenú, ako je uvedené v § 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. Takáto zmenka sa považuje za neplatnú (rozsudok NS SR 1Obdo/59/2010). Predložená zmenka nemá náležitosti podľa § 33 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb., a preto je v zmysle ods. 2 citovaného ustanovenia neplatná.

Súd posúdil uplatnený nárok aj v súvislosti s právnou úpravou viažucou sa na ochranu spotrebiteľa, keďže zmenka bola vystavená ako súčasť zmluvy o úvere. V konaniach o právach z indosovanej zmenky súd v zásade neskúma kauzu pôvodného právneho vzťahu, nie je ale možné prehliadať možné zneužitie zmenkového inštitútu v neprospech jednej zmluvnej strany, nakoľko zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou o úvere, súd preto ex offo preskúmal zmluvné podmienky v časti vyplňovacieho práva zmenky.

V danom prípade postupoval podľa O.s.p., Občianskeho zákonníka, zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v súlade so smernicou Rady 93/2013, smernicou 2008/48/EHS a 2005/29/ES.

Dohoda o vyplnení zmenky je obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru a konkrétne znenie je v čl. 17, ktoré súd citoval. Takéto dojednanie dohody o vyplnení zmenky súd považuje za podmienku, ktorá je v zmysle čl. 2 písm. a) v spojení s ust. prílohy ods. 1 písm. c) smernice 93/2013 EHS výslovne nekalá, nakoľko ide o podmienku, ktorej účinkom a dôsledkom by bolo priznanie za neplnenie záväzku zo strany spotrebiteľa neprimerane vysokého príslušenstva pohľadávky - zmenkový úrok 0,25% denne.

Dohodu o vyplnení zmenky súd považuje za také, ktoré umožňuje v rozpore s § 53 ods. 4 písm. h) Občianskeho zákonníka požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sankciu. Takéto dojednanie predstavuje neprijateľnú podmienku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve a podľa § 54 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Sadzba zmenkového úroku 0,25% denne, t.j. 91,25% ročne je v rozpore s dobrými mravmi a je obchádzaním ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka so zámerom získať sankčné plnenie v neprimeranej výške.

Súd dospel k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná, sankčný úrok vpísaný na zmenke 0,25% denne spôsobuje neplatnosť zmenky. Oboznamovaná úverová zmluva neobsahuje zákonné náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 písm. h), i), j) zák. č. 258/2001 Z.z., preto sa úver považuje za bezúročný, preto mal veriteľ nárok na vrátenie 200,- eur a nie 414,- eur. Z uvedených dôvodov žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., úspešný odporca si trov konania neuplatňoval.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b), a), f) O.s.p.. Prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, nesprávnej interpretácie právnych predpisov a práva EÚ. Uspokojil sa s konštatovaním, že je oprávnený v každom štádiu konania a každom druhu konania skúmať z úradnej povinnosti, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah. Zásadne s tým nesúhlasí, rozhodnutie považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Právom na spravodlivý proces je aj odôvodnenie rozhodnutia spôsobom zakotveným v ust. § 157 O.s.p.. V sporovom konaní môže súd svoje rozhodnutie zakladať len na takých tvrdeniach, ktoré sú produkované účastníkmi konania.

Prvostupňový súd ignoroval ust. § 17 Zákona zmenkového a šekového, ktorý cituje a uvádza, že je prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálnu námietku voči navrhovateľovi, avšak námietka

musí byť vznesená zo strany odporcu a odporca má dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Iniciatívu nemôže prevziať súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní dôkazov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť vykonané bez návrhu. Predpokladom vydania rozhodnutia bolo predloženie zmenky. Odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ale tak neurobil, iné námietky musia byť odmietnuté.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že na zmenke napísaný úrok sa prieči dobrým mravom. Zmenku vystavil odporca a dobrovoľne podpísal. Sadzba zmenkového úroku bola známa v čase vystavenia zmenky, odporca mal o nej vedomosť. Poukazuje na rozhodnutia súdov, že zmenka je nesporný a abstraktný záväzok. Záväzok odporcu zo zmenky je platný a má byť v súdnom konaní priznaný. Súd nepriznal žiadny zmenkový úrok, pričom z odôvodnenia je nepochybné, že v rozpore s dobrými mravmi nie je každý zmenkový úrok, ale len neprímerane vysoký. Teda neplatnosťou by mohla byť postihnutá len časť presahujúca úrok, ktorý sa dobrým mravom neprieči.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti. Neurčitosť má vyplývať z údajného rozporu medzi údajom „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a údajom, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Tieto údaje si navzájom nekonkurujú, pretože ide o dva rozličné údaje s dvomi významami z pohľadu zmenkového, t.j. nejde o rozpor. Prvý údaj určuje údaj zročnosti zmenky a druhý určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie. V tejto súvislosti poukázal na viaceré súdne rozhodnutia.

S poukazom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolací súd prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p. a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd považuje v tomto konaní za nesporné, že na prejednávanej vec je potrebné aplikovať Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Neznamená to však, že ak navrhovateľ predložil v tomto konaní ako jediný listinný dôkaz prvopis zmenky, že súd podľa čl. 4/4. Nariadenia, ak sa domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ nie sú dostatočne jasné alebo primerané a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, že nemôže navrhovateľovi uložiť doplniť informácie alebo dokumenty v lehote určenej súdom. Na tento účel vnútroštátny súd použije vzorové tlačivo B, ktoré je uvedené v prílohe II Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007. Podľa čl. 5/1. Nariadenia je Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomné, avšak súd môže nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Preto súd prvého stupňa v tomto konaní o vydanie rozsudku, môže od žalobcu požadovať okrem predloženej zmenky aj iné listinné dôkazy.

Odvolací súd zistil z obsahu spisu, že súd prvého stupňa vo veci nepostupoval podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pretože nedoručoval navrhovateľovi podľa prílohy 2 Nariadenia „tlačivo B“ a to žiadosť súdu o doplnenie na opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, aj keď navrhovateľ k návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa Nariadenia predložil ako jediný listinný dôkaz iba predmetnú zmenku vystavenú dňa 2.3.2010 na sumu 137,00 eur.

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že súd prvého stupňa nedoručoval navrhovateľovi „tlačivo B“ ani žiadnu inú výzvu a navrhovateľ nezaslal súdu uvádzanú odpoveď, ako je uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku. Toto konštatovanie súdu nie je podložené žiadnymi listinnými dôkazmi.

Odvolaciemu súdu aj súdu prvého stupňa z ich rozhodovacej činnosti je známe, že obchodná spoločnosť C. s.r.o., C. XX, H. ako remitent (osoba, ktorej sa malo platiť zo zmenky) uvedená na predmetnej vlastnej zmenke, poskytovala a poskytuje spotrebiteľské úvery a vedie množstvo súdnych a exekučných sporov na súdoch v Slovenskej republike o vymáhanie peňažných pohľadávok zo spotrebiteľských úverov a na zabezpečenie týchto pohľadávok zo spotrebiteľských úverov vystavovala

a prijímala zmenky, ktoré mali zabezpečovaciu funkciu k jeho pohľadávkam zo spotrebiteľských úverov voči spotrebiteľom podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v období od 1.8.2008, kedy tento Zákon o spotrebiteľských úveroch umožňoval zmenkou zabezpečiť nároky zo spotrebiteľských úverov. Predmetná zmenka mohla byť vystavená iba na zabezpečenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nie na platenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S účinnosťou od 1.1.2011 bola prijatá novela zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (účinný od 11.6.2010), ktorá okrem iného doplnila § 17 o odsek 3, podľa ktorého v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom. Od 1.5.2014 bolo toto ustanovenie zrušené, ale nový zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa podľa § 5a ods. 1 písm. b/ s účinnosťou od 1.5.2014 označuje za neprípustné, aby zmenka mala vo vzťahu k spotrebiteľským úverom platobnú, či zabezpečovaciu funkciu.

Súd prvého stupňa preto nemohol vo veci rozhodnúť len na základe jedného dôkazu predloženého navrhovateľom - zmenky.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku zdôraznil, že iba podporne, mimo posúdenia nároku navrhovateľa podľa spotrebiteľských predpisov, posudzoval podľa Zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového navrhovateľom predloženú zmenku. Odvolací súd sa stotožňuje v tomto smere s odvolacími námietkami navrhovateľa, že zmenka neobsahuje dva rozdielne údaje splatnosti zmenky. Údaj „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ charakterizuje zmenku ako vistazmenku, teda zmenku, ktorej zročnosť nastáva predložením na platenie. Zákonnou lehotou na predloženie zmenky so zročnosťou na videnie je lehota do jedného roka od dátumu vystavenia zmenky. Uplynutím tejto lehoty zročnosti zmenky začínajú plynúť lehoty podľa § 70 čl. I zákona č. 191/1950 Zb., uplynutím ktorých sa zmenkové nároky premlčujú. Zmenka na videnie musí byť predložená na platenie do jedného roka od dátumu jej vystavenia, vzhľadom na to, že ide o pomerne krátku lehotu, vystaviteľ zmenky môže podľa čl. I § 34 ods. 1 vety druhej určiť dlhšiu lehotu, aby sa priamo v zmenke táto jednoročná zákonná lehota na predloženie zmenky na platenie predĺžila. V predloženej zmenke tak vystaviteľ urobil zápisom „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, teda kedykoľvek počas štyroch rokov od vystavenia zmenky môže majiteľ zmenky predložiť vystaviteľovi vlastnej zmenky - odporcovi zmenku na platenie. Z uvedeného vyplýva, že zmenka neobsahuje dva údaje zročnosti, a preto z tohto dôvodu nemôže byť neplatná.

Navrhovateľ v tomto konaní uplatnil predmetnú peňažnú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, preto súd prvého stupňa mal vec prejednávať podľa tohto nariadenia a nie podľa § 175 Občianskeho súdneho poriadku, ktorým sa upravuje konanie o vydanie zmenkového platobného rozkazu iba na návrh navrhovateľa. Nemal preto prejednávanú vec právne posudzovať podľa Zákona č. 191/1950 Zb. - Zákon zmenkový a šekový, lebo navrhovateľ vo veci nenavrhol vydať zmenkový platobný rozkaz. Predložená zmenka je v tomto konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 iba jedným z dôkazov na vydanie navrhovaného rozsudku. Nie je však jediným dôkazom, ako je to v konaní podľa § 175 O.s.p. pre vydanie zmenkového platobného rozkazu.

Odvolací súd navyše poukazuje na to, že súd prvého stupňa nie je zmenkovým súdom podľa § 10 Zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov, preto ani nemohol vo veci rozhodovať na základe predloženej zmenky ako jediného dôkazu v tomto konaní.

V tomto konaní si navrhovateľ uplatnil nárok zo zmenky podľa Nariadenia, nie z úverovej zmluvy, ktorú si súd prvého stupňa sám zabezpečil z exekučného spisu. Aj pre toto konanie platí zásada kontradiktórnosti konania, podľa ktorej súd rozhoduje na základe dôkazov predložených a označených účastníkmi konania a sám nemá pátrať po dôkazoch, ak ich účastníci nepredložia. Iba v prípadoch, ak ide o konanie, ktoré môže súd začať bez návrhu a v ďalších konaniach uvedených v § 120 ods. 2 O.s.p., je súd povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, aj keď ich účastníci nenavrhlí. O také konanie však v prejednáwanej veci nejde. Navrhovateľ si ani neuplatnil v tomto konaní predmetnú pohľadávku zo zmluvy o úvere, ale zo zmenky. Len navrhovateľ je oprávnený v návrhu uviesť rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých si uplatňuje svoje právo v súdnom konaní. Navrhovateľ si v tomto konaní uplatnil právo zo zmenky s návrhom na vydanie rozsudku. Súd nemôže vydať rozsudok len na základe zmenky, preto musí vyzvať navrhovateľa na predloženie doplňujúcich dokumentov podľa čl. 4/4. Nariadenia. O to viac, že predmetná zmenka sa týkala spotrebiteľských úverov, preto takýmto

postupom - výzvou pre navrhovateľa na predloženie doplňujúcich dôkazov, súd chráni spotrebiteľa, pretože ak navrhovateľ odmieta predložiť doplňujúce dôkazy, súd návrh pre neunesenie dôkazného bremena zamietne. Ak však súd sám vyhľadáva dôkazy z exekučného spisu, nechráni odporcu - spotrebiteľa, ale nahrádza dôkaznú povinnosť navrhovateľa v súdnom konaní v neprospech spotrebiteľa.

Odvolačí súd preto podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, lebo takýmto postupom súdu prvého stupňa bola odňatá možnosť žalobcovi konať pred súdom a predkladať doplňujúce doklady a podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, pretože súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude vo veci konať podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu tak, ako to navrhol navrhovateľ v návrhu. Súd prvého stupňa preto vyzve navrhovateľa "tlačivom B" - žiadosť súdu o doplnenie návrhu, pretože podľa čl. 4/4. Nariadenia informácie a dokumenty, ktoré predložil navrhovateľ spolu s návrhom nie sú dostatočné. Vyzve navrhovateľa, aby predložil listinné dôkazy alebo iné dôkazy svedčiacie o oprávnenosti uplatnenej peňažnej pohľadávky, pretože predmetná zmenka nie je podľa Nariadenia v tomto konaní postačujúcim listinným dôkazom. Ak navrhovateľ na túto výzvu súdu prvého stupňa na základe tlačiva „B“ podľa Nariadenia nebude reagovať alebo odmietne predložiť súdu iné dôkazy, súd prvého stupňa návrh pre neunesenie dôkazného bremena zamietne, pretože samotná zmenka nie je postačujúcim dôkazom v súdnom konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007 pre vydanie rozsudku.

Súd prvého stupňa je podľa § 226 ods. 1 O.s.p. viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto zrušujúcom uznesení.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne podľa § 224 ods. 3 O.s.p. aj o trovách tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.